

TAFANERIES VALENCIANES 131

L'any 1964, l'escriptor francès Georges Pillement (1898-1984) publicà 'L'Espanya desconeguda: itineraris arqueològics' en dos volums: nord i sud de la Península. En els dos informà d'itineraris per València. Suposem que preparà aquests itineraris amb una estada a València. Si fou així, seria almenys la quarta que hi va fer, en una època en la qual s'havia especialitzat en publicar antologies literàries, llibres de viatges i sobre arquitectura i obres d'art, que freqüentment il·lustrava amb fotografies pròpies.

La primera estada de Pillement durà un any, entre la finalització dels seus estudis a l'Escola de Comerç del carrer Trudaine de París (1916) i l'incorporació a l'exèrcit per la mobilització de la I Guerra Mundial (1917). S'allotjà en un pis de la plaça de Mirasol, una placeta que desaparegué dècades després amb l'obertura del carrer Poeta Querol. En tornar a França, fundà amb André Wurmser i Jean Cassou, companys d'estudis, la revista literària *Le Scarabée*, a la qual seguí *Les Lettres parisiennes*. Quan fou llicenciat en maig de 1920, treballà de periodista, continuà amb les composicions literàries, assaigs i traduccions del castellà (més de 30 autors, entre els quals cal fer esment d'Azorín, Pio Baroja i Blasco Ibáñez) i de l'anglès (John Ford).

Quinze anys més tard, tornà a València. Descriu d'aquesta manera la Baixada de Sant Francesc (ara, plaça de l'Ajuntament): «Les botigues són minúscules i de colors vius. Hi ha una llibreria allà, plena de diaris, on de vegades comprava llibres i revistes amb reproduccions de monuments i pintures que alimentaven el meu àvid amor per Espanya. Deia que era un presoner d'Espanya. Mai un presoner havia sentit tant d'amor per la seua presó. Aquesta Baixada de Sant Francesc és vibrant i pintoresca. Allà t'oblides de la soledat. Et fan netejar les sabates. Els vianants et donen la mà, et donen colpets a l'espatlla. Ací només tens amics. A les botigues grogues i vermelles, compren cigars i cigarrets, te'ls donen, t'ofereixen bitllets de loteria: segur que guanyaràs.» Del carrer La Pau hi diu: «De vegades necessitem la il·lusió d'una vida glamurosa, i és al carrer de la Pau on la trobem, igual que la troben els oficialistes als bulevards de París. Pots passejar pel carrer de la Pau tot el dia, amb una flor al trauc, sense semblar extravagant. Tots els joves l'han convertit en el seu lloc de trobada. Caminen en grups de dos o tres. Quan arriben a la Glorieta, es giren; quan arriben a la plaça de la Reina, es giren de nou, i això dura hores. Altres joves seuen a la filera de cadires de vímet davant dels cafés. Tots elogiaven a totes les joves que passen. Les do-

L'escriptor francès Georges Pillement (1898-1984) va passar per València, ciutat a la qual dedicà una novel·la, almenys en quatre moments diferents de la seua vida entre 1916 i els anys seixanta. També participà en el Congrés d'Escriptors de 1937

Les quatre estades a València de Georges Pillement

FRANCESC J. HERNÁNDEZ
València

nes els accepten amb somriures i agraïment, i aquests elogis formen garlandes que es despleguen pel carrer, com llargues cintes blaves i roses que ens suren al voltant del cap.»

En 1929 també viatjà per Espanya, publicà la seua primera novel·la, 'Jaune et Rouge' (que es traduí com 'Gualda y rojo', Ediciones Literarias, Madrid, 1930) i el seu estudi sobre el pintor xatívi Josep de Ribera (ed. Rieder, París). Dos anys després, el 1931, l'editorial Bernard Grasset de París publicà la 'Valencia entre deux rêves' [València entre dos somnis], una novel·la de la qual estan manllevades les cites anteriors.

Compromís antifeixista

Als anys 30, amb l'ascens dels totalitarismes, Pillement augmentà el

«Pots passejar pel carrer de la Pau tot el dia, amb una flor al trauc, sense semblar extravagant»

1, 2 y 3- Georges Pillement en diverses etapes de la seua vida. 4. Hemicicle de l'Ajuntament de València, 1937. 5- València entre dos somnis, 1931. 6- Espanya desconeguda, vol. II (1964). FOTOS de Tafaneries Valencianes.

seu compromís antifeixista i pròxim al comunisme. Quan esclata la Guerra Civil participà en la compilació d'un 'Romancero de la guerra civil' i en actes culturals en defensa de la República, entre d'altres, amb Picasso. També donà una traducció francesa del poema de Machado sobre Lorca, aquell que diu: 'Labrad, amigos, / de piedra y sueño en el Alhambra, / un túmulo al poeta'. No, encara no s'ha fet 'dans la pierre et le rêve ... une tombe au poète' perquè el cos de Federico resta a una cuneta.

El juliol de l'any 1937, tornà de nou a València com a membre de la delegació francesa en el Segon Congrés Internacional d'Escriptors per a Defensa de la Cultura. Remeté un article amb les seues impressions al setmanari 'La Lumière', on diu: «Els carrers ja no tenen la mateixa aflluència. Els joves d'antany, que passejaven cada vesprada pel carrer de la Pau, despreocupats i elegants, llançant mirades ardents i 'piropos' a les senyores de la 'bona societat', els vaig tornar a veure amb uniformes caqui, festejant dones joves que potser no eren de la 'bona societat', però eren igual de boniques. Redescobrí l'encant de les valencianes, la seua gràcia, la seua coqueteria. Busque en elles els trets de les que coneixia, incapaç d'imaginar que ja no podien ser una d'aquelles joves: ara tenen trenta-sis anys. I si us trobara a vosaltres, més pesades, mares sens dubte, no us reconeixeria, Pepita Aznar ni La Gaditana.»

També esmentant les joves amb les quals es va relacionar durant les estades anteriors i referint-se a ell de jove, conclou: «Oh, bella nit de València, nit greu i tràgica que ve a substituir les dolces nits de la seua adolescència plenes de poesia i tendresa, com saps fer d'ell un home diferent. Prompte sonaran les sirenes, explotaran bombes, els avions es mouran pel cel entre projectils que esclaten. Benvolguda València, entre dos somnis, ací estàs, viva i càlida, ací estàs, guerrera i amenaçada, i recuperes al meu cor el lloc que t'havia reservat: Luisa i Pepita no són mortes, m'agafen del braç, i caminem lentament per la nit, tots tremolant amb motors d'avió, tots vibrant amb explosions mortals. Amb tu volia viure, amb tu volia morir, que bonica és aquesta nit i que feliç em sent!»

Després del Congrés, Pillement i d'altres visitaren el front de Guadalupe. Fou ell qui va fer el que es considera l'últim retrat viva de Gerda Taro, la gran fotògrafa i companya de Robert Capa, entre Claude Aveline (esquerra) i Jean Richard Bloch (dreta), dos escriptors francesos que també participaren en el Congrés de València. Gerda Taro morí poc després, quan cobria la batalla de Brunete.

Aquell mateix any de 1937, Pillement guanyà el premi de Deux Magots per la seua novel·la 'Plaisir d'amour'. El 1941 publicà un llibre sobre la destrucció de París i encetà una llarga sèrie d'obres sobre patrimoni arquitectònic, incloent-hi tres volums sobre les catedrals espanyoles (1951-52) i un estudi sobre el Papa Luma que establí la seua seua a Peníscola (1955), així com antologies literàries per a l'editorial Belier i els llibres geogràfics o d'itineraris (les 'Guies Pillement') ja esmentats. ■